

Література:

1. Як громадам адаптуватися до війни? Посібник з самофасилітації. Децентралізація в Україні. 2022. 62 с. URL : https://decentralization.ua/uploads/library/file/827/A4_Самофасилітація_посібник_12.10.2022.pdf [дата звернення: 12.03.2025].
2. Порядок реалізації експериментального проекту із запровадження комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2023 р. № 1049. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1049-2023-%D0%BF#Text> [дата звернення: 12.03.2025].
3. Путівник зі створення безбар'єрного простору центрів життєстійкості для надання психосоціальної підтримки та волонтерства. Київ. 2024. 68 с.
4. Дружинін Т., Бреус Ю., Мінковська В. Керівництва для «Простору, дружнього для дитини». 2023. 129 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-496-5-82>

ЗМІСТ КОНСУЛЬТАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПСИХОЛОГА РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ

Жильцов Андрій Олексійович

*психолог, медцентр “Наркологічна клініка Пальмира”
м. Київ, Україна*

В умовах тривалого воєнного стану внаслідок вторгнення РФ в Україну зростає кількість поранених військовослужбовців і цивільного населення, які потребують фізичної та психосоціальної реабілітації. Психологічну реабілітацію здійснює фахівець-психолог, який має бути якісно підготовленим, в тому числі і в сфері консультативної компетентності.

Значущість консультативної компетентності психолога підкреслено рядом українських дослідників, як-от: О. Бондаренко [1], І. Булах [3], О.Запорожець [4], Л. Подшивайлова, М.Подшивайлов [2], Н. Пророк [4] та ін. Водночас наразі актуальною є проблема змісту консультативної компетентності психолога, який працює у реабілітаційному центрі, що постало предметом нашого аналізу.

Консультативна компетентність психолога має комплексний змістовий характер і розповсюджується й на реалізацію цим фахівцем

реабілітаційно-профілактичної виробничої функції, типовими для якої, на думку українських психологів Л. Подшивайлової, М. Подшивайлова, є завдання: 1) участь в організації психологічного захисту громадян у кризових ситуаціях; 2) визначення обсягу та характеру необхідної допомоги як складової соціальної роботи з населенням; 3) проведення бесід, спостережень за життям, побутом та психічним станом своїх клієнтів [2, с. 30].

Консультативна компетентність психолога реабілітаційного центру, у нашому баченні, передбачає здатність професіонала надавати ефективну психологічну допомогу клієнтам у процесі їхнього відновлення, адаптації й інтеграції в суспільство після травм або різних психоемоційних розладів. Ця компетентність включає в себе низку ключових аспектів.

По-перше, йдеться про глибокі знання психологічних засад і методик психосоціальної реабілітації. Психолог має бути обізнаний з сучасними підходами до реабілітації, що включають як психотерапевтичні, так і консультативні методи допомоги. Це можуть бути когнітивно-поведінкова терапія, арттерапія, психоаналіз або інші методики, що відповідають потребам клієнта. Психолог повинен вміти адаптувати ці методики до специфіки реабілітаційного процесу.

По друге, це уміння цільового застосування психодіагностичних методів і методик. Це потрібно, позаяк психолог має вміти точно оцінити психоемоційний стан клієнта, визначити рівень його стресу, тривоги, депресії або інших порушень чи розладів, які можуть бути результатом травми і/чи важкої життєвої ситуації. Це дозволяє вибрати найбільш ефективний спосіб допомоги та адаптувати консультативний процес до конкретних потреб клієнта. Завдання психолога також полягає в оцінці прогресу клієнта в процесі реабілітації, що передбачає регулярне проведення психодіагностичних процедур, моніторинг змін у стані клієнта та корекцію консультативних стратегій, якщо це необхідно.

По-третє, важливою складовою консультативної компетентності психолога, який працює у реабілітаційному центрі, є психоедукаційна діяльність. Психолог проводить психопросвітні заняття для клієнтів, що допомагає їм розвивати розуміння своєї ситуації, засвоювати та використовувати знання щодо методів самопідтримки та самопомоги, а також можливість опанування продуктивних копінг-стратегій. Важливо, що психоедукація психолога може розповсюджуватись не лише на самого клієнта, а й на його родину.

По-четверте, важливим для психолога є володіння навичками роботи в мультидисциплінарній команді, оскільки реабілітаційний процес зазвичай є комплексним і включає в себе взаємодію кількох

фахівців (лікарів, реабілітологів, соціальних працівників, психологів тощо). Відтак, психолог повинен вміти ефективно працювати в команді, підтримуючи злагоджену взаємодію і комплексний підхід до відновлення клієнта.

Таким чином, консультативна компетентність психолога реабілітаційного центру охоплює широкий спектр знань, умінь і навичок, що забезпечують надання ефективної психологічної допомоги клієнтам на всіх етапах їхнього психосоціального відновлення.

Література:

1. Бондаренко О.Ф., Кучеровська Н. О., Федько С. Л. Консультативна психологія в Україні на тлі світових тенденцій XXI століття. *Професійна підготовка психологів в Україні: стратегічні завдання* : матеріали всеукраїнського круглого столу 23 квітня 2024 року: 36. Матеріалів. За ред. В.Г. Панка. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2024. С. 13-16.

2. Компетентнісний підхід у професійній підготовці майбутніх психологів : моногр. / авт. кол.; під наук. ред. Лозової О.М. Вінниця: Віндрук, 2014. С. 15 – 39.

3. Консультативна психологія: підручник. І.С. Булах, В.У. Кузьменко, Е.О. Помиткін та ін. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. 482 с.

4. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи: навч. посіб. Т. 1. Київ, 2018. 208 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-496-5-83>

ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У СОЦІУМ

Кобець Ірина Вікторівна

аспірантка,

Університет Григорія Сковороди в Переяславі

м. Переяслав, Україна

Історичний розвиток концепцій реабілітації ветеранів відображає зміни в соціально-економічних умовах, військових конфліктах та підходах до соціальної підтримки військовослужбовців. З часів античності ветерани отримували певні привілеї та підтримку від